

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomskov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Gafencov ekspozice:

Zunanja in gospodarska politike Rumunije

Rumunija je pripravljena živeti z vsemi so sedli v miru, na vsak napad pa bo odgovorila z orožjem
Gospodarske sporazume bo sklenila tudi s Francijo in Anglijo

Bukarešta, 28. marca. c. Včeraj ob 16. se je prvič sestel vrhovni nacionalni svet fronte narodnega preporoda, ki šteje 150 članov. V njem so zastopani vsi poklici in vsi sloji, pa tudi vse narodnosti. Poleg Rumunov je v tem svetu 10 zastopnikov madžarske, 6 nemške in 6 bolgarske manjšine. Seja je bila v senatni dvorani pod vodstvom min. predsednika Armandu Calinescu.

Prvi je govoril Calinescu sam, ki je najprej počastil pokojnega patriarha Mirona Cristeo, nato pa govoril o zunanji politiki Rumunije. Poudarjal je, da je bila Rumunija zvesta Češkoslovaški, dokler je obstajala. Omenil je nadalje, da sta dve sosednji državi mobilizirali, zaradi česar je tudi Rumunija koncentrirala več kontingentov vojaštva. Rezultati te koncentracije so bili izredni. Javilo se je štirikrat več vojakov, kakor je bilo treba. Rumunija je pripravljena za vsak primer in lahko vedno brani meje in vse pravice rumunskega naroda.

Nato je zunanji minister Gafencu poročal o mednarodnem položaju. Naglašal je, da želi Rumunija živeti v najboljših odnosih z vsemi državami, velikimi in majhnimi. Gafencu je v svojem ekspoziciji predvsem omenil svoje obiske v Beogradu in Varšavi ter sestanke zunanjih ministrov Balkanske zveze v Bukarešti. To so bili dogodki, ki so okrepili zavezniške in prijateljske zveze Rumunije. Nato je govoril o odnosih Rumunije z Nemčijo, Italijo, Anglijo, Francijo in Rusijo. Napovedal je zaključitev kulturnega sporazuma s Francijo. Nadalje je poudaril pomen obiska bolgar-

skega min. predsednika v Ankari, ki je bil dokaz, da se vse balkanske države zavedajo skupnih interesov, ki jih družijo. Komunikacije, ki je bil objavljen o tem obisku, je izrazil v Rumuniji živahno in simpatično zanimanje. Kriza v srednji Evropi je našla Rumunijo v konsolidiranem položaju, za kar se ima zahvaliti obširni diplomatski aktivnosti, ki jo je razvijala rumunska vlada v zadnjem času. Gospodarska pogajanja z Nemčijo ter zveze s sosedji so olajšale pristisk na rumunske meje.

Kar se tiče mobilizacije madžarske vojske in zavzetja Podkarpatske Ukrajine, je Gafencu dejal, da je Rumunija zavzela prijateljsko stališče napram Poljski in stališče razumevanja napram Madžarski, ki želita imeti skupne meje. Sicer pa se ni dalje zanimala za to vprašanje. Zato je tudi odklonila razpravo o predlogih msgr. Vološina za združitve Podkarpatske Ukrajine z Rumunijo. Mi smo se postavili na stališče, da velja za nas še vedno politično načelo, da ne vzamemo ničesar, kar ni naše, da pa bomo vse, kar nam pripada. Nato je Gafencu izjavil, da je rumunska vlada ozoročila madžarsko vlado na gotove interese, ki se nanašajo na rumunsko-podkarpatsko-ukrajinsko mejo, in dodal, da se je državni podtajnik v madžarskem ministrstvu za zunanje zadeve večkrat zahvalil rumunskemu poslaniku v Budimpešti zaradi dobrotne stališča Rumunije, vendar pa je bil istočasno opozorjen, naj Madžarska ne zavzame pretiranega stališča, ker bi Rumunija tega v nobenem primeru ne mogla dovoliti.

Razen tega je državni podtajnik potrdil, da predstavlja članek »Pester Lloyd« ter izjava madžarskega radia, v katerih je bilo naglašeno, da bo madžarska vlada po zasedbi Podkarpatske Ukrajine podala odločno izjavo v korist spoštovanja mej vseh sosednjih držav in da bo upoštevala njihove obmejne interese. Stališče madžarske vlade. Madžarska vlada je pripravljena podati tudi uradno enako izjavo. Mi smo se zato zelo začudili, ko smo zvedeli, da je grof Csaky v govoru, ki ga je imel v odboru za zunanje zadeve dejal, da je Rumunija ovirala samo njegova močna energija. Ne bom sledil stopinjam grofa Csakya v polemiki ter ne bom nikogar prepričeval ali strašil. Mi nadaljujemo politiko okrepitve miru med narodi. Ko je madžarska mobilizacija na gotovih točkah segla do naših mej, smo mirno in odločno postavili zid naših čet. Ako bo Madžarska izvršila demobilizacijo, bomo v istem razmerju tudi mi zmanjšali svoje pripravljalne ukrepe.

Glede gospodarskega sporazuma z Nemčijo je Gafencu omenil: Sklenjeni sporazum naglašja miroljubne namene obeh držav. Sporazum upošteva potrebe Rumunije za ohranitev in razvoj njenih gospodarskih odnosov z vsemi državami potem olajšanja možnosti zvišanja njene zunanje trgovine. Sporazum omogoča konsolidacijo države s povzdignjo tehničnega standarda življenja rumunskega kmečkega prebivalstva in daje možnost obrambe in okrepitve neodvisnosti države. Rumunija je pripravljena zaključiti tudi z drugimi državami spora-

zum, sličen onemu z Nemčijo. Rumunska trgovinska delegacija se trenutno mudi v Parizu, kjer bo skušala doseči s francosko vlado podpis važnega gospodarskega in finančnega sporazuma. Čez nekaj dni bo prišla v Bukarešto tudi angleška delegacija, katere namen je doseči finančni in gospodarski sporazum z Rumunijo. Rumunija želi vzpostaviti najožje gospodarske zveze z Anglijo in Francijo.

Na koncu svojega ekspoziceja je Gafencu poudaril potrebo splošnega sporazuma na načelih mednarodne morale, brez katere ni mogoča niti mir niti civilizacija. Med temi načeli je najvažnejše spoštovanje suverene nacionalne miru vsakega naroda. Rumunija je dokazala, da je pripravljena z orožjem v roki braniti svoje meje in svojo neodvisnost. Borila se bo proti vsakemu napadu na svoje dobrine. Gafencu je končal svoj ekspozice z izrazom upanja, da bo končno zmagała modrost onih, ki vodijo narode.

Gafencu pojde v Ankaro

BUKAREŠTA, 28. marca. i. Rumunski zunanji minister Gafencu bo odpotoval za velikonočne praznike v Ankaro.

Za demokratičen režim v Rumuniji

BUKAREŠTA, 28. marca. c. 33 bivših rumunskih ministrov je poslalo kralju Karolu vlogo, v kateri se zavzemajo za bolj demokratičen režim in za nadstrankarsko vlado nacionalne unije.

Politični obzorik

O političnih ugibanjih

O nadaljnjem razvoju naših notranjih političnih prilik se sedaj, ko je spravljen pod streho državni proračun, mnogo ugiblje, toda vsa ta ugibanja slone vedno na napovednih predpostavkah. Tako zatrjujejo v zagrebških političnih krogih, da se bodo pogajanja za rešitev hrvaškega vprašanja pričela že ta teden. Baje se sestane ministrski predsednik Dragiša Cvetković in dr. Maček in bosta na tem prvem sestanku v širokih črtah razpravljala o celokupni politični situaciji. V Beogradu pa te vesti o pogajanjih, ki bi se imela pričeti že ta teden, odločno zanikajo. Na drugi strani poudarjajo krogi, ki stojijo blizu SDK (selško-demokratski koaliciji), da bo dr. Maček najprej zahteval, da se kot predhodna mera uveljavijo politični zakoni. Uveljavljanje teh političnih zakonov je predpogoj za pričetek pogajanj, tako zatrjujejo v vrstah SDK. — Glede na te vesti piše »Obzorje«: »Dasi že nismo stopili niti v predhodno razdobje utiranja potov rešitvi aktualnih političnih problemov, vendar se že delajo v časopisih in razgovorih razne kombinacije in različne prognoze o nadaljnjem razvoju splošne politične situacije. Ne smemo se čuditi tem preuranjenim kombinacijam in prognozam, saj so na tehnični zelo važni interesi, poleg tega pa je tudi psihološko stanje hrvaške javnosti nad vse napeto, saj pričakuje že dve polni desetletji, da se napravi konec hegemonistični politiki in se krene na nova pota. Tudi v srbski in slovenski javnosti vlada veliko zanimanje za razvoj pogajanj in so tako Srbi, kakor Slovenci takisto pod vtisom splošne politične situacije. Nemogoče je, pa tudi ni potrebno, da bi se ozirali na vse te kombinacije in prognoze, ki se delajo o nadaljnjem razvoju splošne situacije v naši državi. Biti prerok v politiki, ni nikdar hvaležen posel, zlasti ne v sedanjih časih, ko je toliko vprašanj na dnevnem redu in ki so tako naravnost ali posredno med sabo povezana, da je razvoj enega vprašanja odvisen ali vsaj lahko odvisen od rešitve drugega...«

„Naša misel“

Izšla je 7. letošnja številka mladinskega kulturno-političnega lista »Naša misel«. Vsebinska lista je odmev na najnovejše mednarodne politične dogodke, je torej izredno aktualna. Uvodnik »Ob nesreči bratskega naroda« je posvečen tragediji češkega naroda. Pisan je s srčno grobo. Tudi drugi članek »Politiki govore« se nanaša na isti predmet. Pod naslovom »Branili bomo Jugoslavijo« je objavljeno poročilo o znani manifestaciji vseh slušateljev Aleksandrove univerze dne 16. t. m. Govori akademikov Raubarja, Kutine in Logarja, pomin mladinskega poleta, so objavljene dobesedno. So zanimivi in poučni. — Toplo priporočamo narodni inteligenci, da podpira gmotno in moralno to glasilo naše akademske mladine.

Zatvorjen sokolski dom

Ko je bil osnovan Sokol kraljevine Jugoslavije, je mestna občina v Vinkovcih dala ondotnemu sokolskemu društvu na razpolago potrebne prostore za pisarno in telovadno vaje. Sedaj javlja list »Slavonija«, ki izhaja v Vinkovcih: »Sokolsko društvo v Vinkovcih je prejelo 13. tm. odlok predsednika mestne občine dr. Miše Mariča, da se društvo poziva, da najkasneje do 1. aprila t. l. izprazni poslopje, kjer ima svoje društvene prostore in svojo telovadnico. Ta dan mora mestnemu poglavarstvu izročiti ključke tega poslopja.«

Ljudsko sodišče za korupcijske afere

V »Obzoru« čitamo: V »Novem putu«, ki izhaja v Petrogradu, zahteva Dimitrije Ljotić, da bi se osnovalo ljudsko sodišče, ki bi imelo dolžnost, da preišče vse afe in korupcijske skandale, ki so se dogodili od ustanovitve naše države do danes, in po končani preiskavi najstrožje kaznuje vse krivce.

13 milijard za poljsko oborožitev

VARŠAVA, 28. marca. c. Poljska vlada namerava razpisati notranje posojilo poldruge milijarde zlotov (nad 13 milijard dinarjev) za nabavo letal in protiletalsko oborožitev.

Nov kredit za ameriško letalstvo

Washington, 28. marca. c. Predsednik Roosevelt je predložil kongresu zahtevo po odobritvi naknadnega kredita 14.298.000 dolarjev za izpopolnitev mornariškega letalstva.

Borzna poročila.

Curh, 28. marca. Beograd 10.—, Pariz 11.78, London 20.8325, New York 444.875, Bruselj 74.825, Milan 23.40, Amsterdam 236.30, Berlin 178.45, Varšava 83.65, Bukarešta 3.37.

Na vrsti je poljski koridor

Berlinske pritožbe proti poljskemu terorju nad nemškim prebivalstvom

Berlin, 28. marca. c. Oficielna izjava, ki je bila sročiti tu objavljena, se pritožuje nad hudimi protinemškimi incidenti v poljskem koridorju. Zlasti v Bydgoszczu (Bromberg) so bili baje veliki protinemški nemiri, za katere dolži poročilo zapadno poljsko ligo. Poročilo pravi dalje, da ogrožajo ti incidenti dobre odnose med Nemčijo in Poljsko. Voditelji lige so baje pri demonstracijah zahtevali popoln bojkot Nemcev na Poljskem. Govori tudi o izgredivih proti ženam in otrokom, ki se poslužujejo nemškega jezika, o napadih na nemške kmetije v koridorju ter na nemške trgovine v Bydgoszczu.

Varšava, 28. marca. c. Tu mislijo, da se izjava, ki je bila sročiti objavljena v Berlinu, more nanašati le na veliko zborovanje,

ki je bilo v nedeljo v Bydgoszczu. v Varšavi pa doslej še ni znano, da bi se bili ob tej priliki pripetili kakšni resnejši incidenti.

Vprašanje Gdanska v ospredju

VARŠAVA, 28. marca. AA. (Reuter): Politični krogi smatrajo kot popolnoma mogoče, da bo Nemčija postavila Poljski zahteve glede Gdanska, vendar pa mislijo, da ne bo podvelja v sedanjem položaju, v katerem se Poljska nahaja, nobenih drastičnih korakov. Na drugi strani se čuti, da so Poljski postali odločnejši za odpor, ako se jim skuša vzeti njihove pravice do gdanske luke.

Pogajanja med Slovaško in Madžarsko

Boji ob podkarpatsko-ukrajinski meji se nadaljujejo

BRATISLAVA, 28. marca. c. Pogajanja med madžarsko in slovaško delegacijo, ki so se pričela včeraj ob 17.45, so trajala do 20. Slovaška delegacija je vztrajala na tem, naj bo meja med Slovaško in Podkarpatsko Rusijo črta, ki je delila obe pokrajini l. 1926. Madžarska pa zahteva znaten del področja zapadno od te črte. Za okrepitev svojega stališča navaja madžarska delegacija, da češkoslovaška vlada med Podkarpatsko Rusijo in Slovaško nikdar ni začrtala meje iz upravnih-tehničnih razlogov pa tudi ne iz strateških in gospodarskih razlogov. Merodajni krogi v Bratislavi so mnenja, da je potek pogajanj odvisen od Nemčije. Ministrstvo za narodno obrambo objavlja, da so bili včeraj le neznatni incidenti med Madžari in Slovaki.

Bratislava, 28. marca. c. Obmejni incidenti z madžarskimi četami še se nadaljujejo. Madžarski protivojniški oddelki napadajo slovaške vasi. Slovaška vlada je vpoklicala pet letnikov rezervistov, vendar samo specialiste za artiljerijo in letalstvo.

BUDIMPEŠTA, 28. marca. i. Madžarska telegrafska agencija poroča, da so včeraj »lovaške čete prekočile mejo in vpadle v Podkarpatsko Rusijo«.

Slovaška narodna banka

BRATISLAVA, 28. marca. AA. Na osnovi sklepa slovaške vlade je bila osnovana slovaška narodna banka, ki bo vzela iz prometa češkoslovaški denar ter izdala svojega.

Francoski pogoj za pogajanja z Italijo

London, 28. marca. AA. (Reuter) V dobro obveščenih krogih trdijo, da je Francija pripravljena pogajati se z Italijo samo pod pogojem, če italijanska vlada pokaže voljo, da se precizirajo predmeti pogajanj, ker se v nasprotnem primeru smatra, da bi bilo nevarno začeti pogajanja, ker bi se položaj samo poslabšal, če bi pogajanja ne dovedla do rezultata.

Izid ljudskega štetja v Rusiji

Moskva, 28. marca. c. Včeraj so bili objavljeni rezultati ljudskega štetja v Rusiji. Na podlagi tega štetja ima zdaj Rusija 170 milijonov prebivalcev, za 23 milijonov več kakor l. 1926, ko je bilo zadnje ljudsko štetje.

Madrid se je predal

Po padcu važnih postojank na fronti se je ob 11. dopoldne Madrid predal Francovi vojski

LONDON, 28. marca. (Reuter). Kakor poročajo iz Burgosa, se je ob 11. dopoldne Madrid predal Francovi vojski, ki je že prej zasedla univerzitetni okraj in važne višine na severu mesta.

Burgos, 28. marca. w. Po radiu je bilo objavljeno, da se je poveljnik republikanskih postojank v madridskem univerzitetnem okraju predal. S tem je padla zadnja utrdba, ki je zapirala Francovim četam dohod v Madrid. Takoj po padcu univerzitetnega mesta so se predali republikanci tudi na višini Telavisti in obvladujejo Francove čete Madrid sedaj tudi s severne strani.

Francov poziv pred predajo

Pariz, 28. marca. i. General Franco je sročil sporočil prebivalstvu Madrida po radiu poziv, v katerem pravi med drugim:

Cez nekaj ur bodo nacionalistične zaveze zavihrale nad najvišjimi vrhovi Madrida. Naša armada bo zlomila vsak odpor in bo čez nekaj ur v Madridu. Nacionalistične čete so že prebile prve republikanske črte in zasedle tudi točko, s katere obvladajo dohod v središče mesta.

Doslej nacionalisti niso naleteli na močan odpor. Vrhovno poveljstvo nacionalistične armade poroča, da prodirajo nacionalisti nevdružno tudi na drugih frontah. Močni nacionalistični oddelki prodirajo od Cordobe in so že obkolili Almaden. Francove čete so ujele 6000 republikancev in zaplenile velike množine vojnega materiala. V odseku pri Toledu so nacionalisti prekopali reko Tayo. Prebili so nasprotnikovo fronto in zasedli 20 vasi. Francovo letalstvo je krepko podpiralo prodiranje pehote. Sročijo so po madriškem radiu govorili predstavniki skoraj vseh strank, ki so naglašali, da odpor nima nobenega smisla več. Čete generala Mijae so brez moči in ne nudijo skoraj nobenega odpornosti.

Francovi zastopniki v Bizerti

PARIZ, 28. marca. AA. DNB: V Bizerto sta prispela na križarki »Siscare« admiral Moreno in grof Mambias, da v imenu španske nacionalne vlade prevzamejo špansko vojno brodogradnjo, ki se nahaja v bizertskem zalivu. Oba predstavnika nacionalne španije sta obiskala predstavnike francoskih vojaških in civilnih oblasti ter se sporazumela o načinu predaje španskih ladij. Nato sta pregledala poedine bojne ladje. Pričakujejo, da bo v kratkem prispel v Bizerto oddelek španske vladne mornarice, ki bo prevzel službo na zaplenjenih vojniških ladjah.

Povratak španskih beguncev

Pariz, 28. marca. i. Včeraj popoldne je zunanji minister Bonnet sprejel novega španskega poslanika Querica. Razgovorjala sta se o ureditvi vprašanja španskih beguncev. Sodijo, da bo francoska meja pri Irunu v kratkem odprta, da se bodo begunci lahko vračali v domovino. Za povratak v Španijo je pripravljenih 80.000 beguncev, a čudno je le, da se jih ne more več vrniti kakor po 300 na dan. Zato je Bonnet naprosil španskega poslanika, naj burgoška vlada pospeši povratak španskih beguncev, ker je Francija že izvršila svojo dolžnost in želi, da bi bilo begunsko vprašanje čim prej urejeno.

Italijanske izgube v Španiji

Rim, 28. marca. i. Italijanski listi navajajo zadnje izgube v Španiji, po katerih so Italijani izgubili 88 letal. Do 22. marca je padlo 59 oficirjev, 57 podoficirjev in 58 mož italijanskih legionarskih letalskih sil. do istega dne pa so italijanski letalci sestrelili 727 republikanskih letal.

Kriza litovske vlade

Novo vlado, v kateri naj bi bile zastopane vse stranke, sestavlja čef generalnega štaba

KOVNO, 28. marca. c. Odstopitev Klajpede je omajala položaj dosedanje litovske vlade, ki je včeraj odstopila. Predsednik vlade Mironas je z vsemi člani svojega kabineta podal ostavko. Predsednik republike je poveril sestavo nove vlade šefu generalnega štaba Jonanu Cereniusu. Splošna želja je, da bi se sestavila vlada, v kateri bi bile zastopane vse stranke. Zato bo Cerenius sestavil vlado na širši podlagi, kakor je bila sedanja. Sodijo, da bo namesto dosedanjega zunanjeja ministra Urbasa imenovan za zunanjeja ministra Lozoraitis, ki je bil nedavno imenovan za litovskega poslanika v Rimu, pa se mudi še v Latviji. Bržkone mu bo po-

verjeno vodstvo novih pogajanj z Nemčijo.

Jonan Cerenius je star 41 let in se je vojaško izobrazil v Belgiji in Franciji. L. 1935 je bil imenovan za naslednika glavnega poveljnika letovske vojske generala Rastikisa. Politično se doslej ni udeleževal.

Nemška propaganda v Belgiji

Bruselj, 28. marca. c. Radio Köln je začel oddajati poročila za Nemce v Eupenu in Malmedyju.

DNEVNE VESTI

— Občinski zbornice in zavarovanje obrtnikov. Zastopniki obrtniških zbornic iz vse države so 20. t.m. obravnavali osnutke uredb o zavarovanju obrtnikov. Sprejeli so resolucijo, ki se v njej načelno izjavljajo za osnutek uredb. Zavarovanje naj bo obvezno za vse obrtnike ne glede na to, ali živijo na kmetih ali v mestih. Starostna meja za doseg pravic do rente naj se zniža od 65 na 60 let in zavarovanje naj se organizira na bazi decentralizacije.

— Bolnica prometnega osvoja v Zagrebu. V Beogradu je bil te dni občni zbor bolniškega fonda državnega prometnega osvoja. Prometni minister je odobril proračun fonda za leto 1939/40 v znesku 54.056.003 din. Proračun stopi v veljavo 1. aprila. Razen tega je dovoljenih za dograditev bolnice državnega prometnega osvoja v Zagrebu iz rezervnega fonda še 6.000.000 din. prej je bilo pa dovoljenih že 10.000.000 din. Stroški bodo znašali 16.000.000 din in bolnica bo imela 200 bolniških postelj. Za dom državnega prometnega osvoja v Rogaschi Slatini je bil dovoljen kredit v znesku 1.200.000 din.

— Občni zbor Društva za ceste. Glavna uprava Jugoslovenskega društva za ceste bo imela plenarno sejo v soboto 1. aprila ob 16.30 na tehnični fakulteti v Beogradu. Na dnevnem redu so zelo važna vprašanja. Za to so vabljeni na sejo tudi člani uprave in nadzornega odbora Društva za ceste iz Zagreba, Ljubljane in Novoga Sada.

— Gradnja avtomobilske ceste Ljubljana-Sušak-Ulcinj. Včeraj je prisel na Sušak višji bankni svetnik iz Zagreba Josip Bogdanovič s tajnikom ministrstva javnih del Vidanovičem. Njima se je pridružil sreski načelnik dr. Ivo Rušnjak. To so člani komisije za ekspozicijsko zemljišča v območju Sušak — Baker za državno avtomobilsko cesto Ljubljana-Sv. Nikola pri Ulcinju.

— Nemški turistični parnik pred Dubrovnikom. Pred Dubrovnik je prisel včeraj nemški turistični parnik »Milwaukee«. Na njem je 524 turistov. Parnik je na poti iz Kotora v Benetke. To je prvi turistični parnik, ki je prisel letos v Dalmacijo.

— Slabi izgledi za letonjo turistično sezono. V Splitu je bil v nedeljo občni zbor Udruga gostilničarjev. Predsednik Ivo Beković je v svojem poročilu o tujem prometu izjavil, da so izgledi za letošnje tujsko prometno sezono v Dalmaciji zelo slabi, ker je mednarodni politični položaj zelo napet, in si ljudje ne bodo upali potovati v druge države na počitnice.

Samo danes ob 20. uri
OBA DELA NAENKRAT!
„Ešnapurski tiger“, „Indijski nagrobni spomenik“
Predprodaja vstopnic od 14. ure!
KINO MOSTE

— Nezaposlenost v februarju. Po podatkih Osrednje uprave za posredovanje dela je iskalo v februarju pri javnih borzah dela 41.967 moških in 7.361 žensk, skupaj 49.328. S preostalimi brezposelnimi iz prejšnjega meseca je naraslo njih število na 82.159. Ob koncu februarja je bilo nezaposlenih 36.699. Na 100 prostih mest je bilo prijavljenih 1753 nezaposlenih. Podpora je dobilo 19.599 brezposelnih v znesku 3 milijonov 613.565,80 din. 1. marca je bilo pri vseh javnih borzah dela prijavljenih 38.125 217 nezaposlenih in sicer 31.575 moških in 6.642 žensk.

— Zlata Gjurgjenac bo gostovala na Dunaju. Ravnatelj beograjske opere Lovro Matić, ki je dirigiral nedavno v Parizu v pariški operi in ki bo dirigiral tam še 29. t.m. ob proslavi 100letnice rojstva ruskega skladatelja Musorgskega, je povabil na Dunaj. Tam naj bi dirigiral operi »Aida« in »Boris Godunov«. Razen njega sta povabljeni na Dunaj tudi člana beograjske opere Zlata Gjurgjenac in Stanjo Janjčević.

— Najstarejši obrtni pravni spor. Med kleparji in kolarji traja že od 1. 1932 še vedno neresen spor glede delokroga in razmejitev obrtnih pravic. Zbornica za TOI je sicer izdala lani tolačenice, da pločevinasti delov karoserije: blatnikov, hladilnikov, pokrival, bencinskih posod in podobnega kolarji niso upravičeni izdelovati sami, če niso ta dela zvezana s kolariskim delom. Med kleparji pa so tudi avtokleparji, ki se specialno bavijo z izdelovanjem navedenih avtomobilskih sestavnih delov in jih izključno reklamirajo za svoj delokrog. Pogreška se očitajo k temu sporu baž zaradi tega, ker je zakonodavec prežrl v vrsto obrtov navesti to spe cialno vrsto kleparjev. Ni čuda potem, če se je zavoljo tega tako močno razpislo ravno v avtokleparski stroki sušnarstvo in so baje vse številne pritožbe zoper sušmarje na upravno oblast neresene ali ne upoštevane baž radi pomankljivosti in ne jasne avtentike obrtnopravne razmerja. Avtokleparji vztrajajo na tem, da pripadajo v njihovo področje vsa šasijska dela, in da od te svoje pravice ne odstopijo. Želijo, da se ta najstarejši obrtnopravni spor po posredovanju naše zbornice in ban ske uprave skoro zadovoljivo reši po predhodnem zaslišanju obeh prizadeležih interesentov, prav tako, da se izposluje usakojenje avtokleparstva kot obrt in stroke zase in se zatre sušmarstvo. Spor je treba razčistiti in to žele avtokleparji, ki imajo vajeve in pomočnike in jim hoče jo osigurati lepo in boljše samostojnost. Ze iz tega socialnega stremljenja podpi ramo njihovo upravičeno borbo.

— Makarjevi planinski spisi se bodo nadaljevali v drugi in tretji knjigi. Druga knjiga bo izdana predvidoma že okrog 15. maja t.l. Naročnikom prve knjige se nudi prilika da do zaključka subskripcijske dobe, to je najkasneje do 10. aprila t.l. naročijo nadaljnje dve knjigi po znižanih subskripcijskih cenah. Po 10. aprila t.l. bodo cene izdatno višje. Višina naklade se bo ravnala po številu prednaročnikov. Prijavite nemudoma naročilo nadaljnjih dveh knjig izbranih planinskih spisov pisarni SPD Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/I.

— Novi Slovenski grobovi v Ameriki. V Clevelandu je umrl Jože Horvat, star 54 let, doma iz Turinjske v Prekmurju. V Panami je umrla Roza Kristofić, stara 55 let, doma s Stajerskega. V Nemačuli ni umrla Jerica Jurešić rojena Zupančič, stara 55 let, doma iz občine št. Jernej na Dolenjskem. V Sheboyganu sta umrla Lovrenc Vrhovnik, star 62 let, in Janez Zeleznič, star 82 let. V Genevi je umrla Marija Strnad, stara 57 let, doma

iz vasi Trtkovo na Stajerskem. V Hermine je umrla Franciska Udovič, stara 72 let, doma iz Leskova pri Idriji. V istem kraju je umrl Anton Končija, star 52 let, doma iz Kresnic pri Litiji. V Chicagu je umrla Ivanka Pogačnik, stara 64 let, doma iz ljubljanske okolice. Kot dekle se je pisala Moravec. Teden dni za njo je pa umrl njen mož Janez Pogačnik, doma iz Podnarta na Gorenjskem, star je bil 70 let. V bolnici v Alameda je umrl Lojze Vizovšek, star 19 let, rojen v Ameriki. Podlegel je poškodbam, ki jih je zadobil ob prometni nesreči, ko je zavozil z motociklom v avto.

— Prispevki in podpore Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opazi, da delodajalci kljub ponovnim opozorilom in opominom zanemarljivo plačilo zavarovalnih prispevkov. Urad nujno priporoča vsem delodajalcem, da redno in sprotno poravnajo svoje obveznosti, ker je naravno, da je zaostanke za več mesecev še težje plačati; poleg tega pa morajo zamudniki poravnati še obresti in izvršilne stroške. Urad mora proti zamudnikom uvajati najostrejšo izterjavo, ker ga v to silijo pomanjkanje likvidnih sredstev za izplačevanje rednih podpor in dajatev bolnikom, kakor tudi za poravnava računov za zdravila, storitve zdravnikov in oskrbnine v bolnišnicah. Da ne bo presenečenj in kritik, opozarja urad, da bo odsljed proti zamudnikom uvajal izterjavo z intervencijo, odvozom in prodajo zarubljenih predmetov. Intervencije in pritožbe v zadevi izterjave mora urad odklanjati. 190—

— Udeležba nemškega kapitala v Jugoslaviji se je povečala za nad 18%. Po priključitvi češke k Nemčiji se je udeležba nemškega kapitala v naši državi zopet znatno povečala. Pred priključitvijo Avstrije Nemci dele nemškega kapitala pri nas ni bil znan, znašal je le skupno v kreditih in delniških družbah 54,6 milijona din. Po priključitvi je naraslo celo na 336,2 milijona din, a zdaj na 1162 milijonov din. Nemčija je zdaj na prvem mestu, medtem ko je bila prej Francija, ki je deležna v našem gospodarstvu z 1.056.100.000 din. Anglija je pa bila na drugem mestu z 873,6 milijona din kapitala.

— Zastopniki bolgarskih Junakov v Savezu SKJ. V Beogradu se mudita zastopnika bolgarskih Junakov starosta vitoske župan Ivan Anastasov in član starešinstva iz Sofije Peter Labanov. Prišla sta v Beograd na občni zbor beograjske sokolske župe. Zglasila sta se tudi v Savezu SKJ, ki je imel dva dni plenarno sejo. Tam sta bila prisrčno pozdravljena. Anastasov je izročil našim Sokolom tople in bratske pozdrave bolgarskih Junakov in jih obenem povabil na njihov zlet, ki bo letos v Sofiji.

— Načelne besede o slovenskih prevodih je objavila letošnja prva številka »Proteja«, ki je pravkar izšla. Urednik te naše zelo dobre revije za poljudno prirodnoznanstvo dr. P. Grošelj je ocenil slovenski prevod James Jeansove knjige »The Universe Around Us«. V prevodu je došla knjiga ne posebno posrečen naslov »Tajne vesmira«. Pisec pravi, kako si je zaželel, ko je prvič prečital Jeansovo knjigo, da bi jo dobili tudi v slovenskem prevodu, a zdaj obžaluje, da se mu je želja, žal prekmalu uresničila. Opozarja na dela prirodnoznanstvene vsebine, izšla pred vojno ter ugotavlja, da se je med njimi rešila pozabljenela le Erjavčeva izvrsna knjiga »Domače in tuje živali v podobah«. Ko se je po prebrut naša prevodna književnost silno razmahnila, naša založništva niso vselej razumela svojega poslanstva. Zvasko knjižno izdajo obremenimo znatno znesek našega tako skopo odmerjenega narodovnega kulturnega proračuna. Vzgojno brezciljna, zgolj trgovska eksploatacija narodove vedoželjnosti bi pa utegnila povzročiti nepopravljivo kulturno škodo. Dr. Grošelj potem razčlenja prevod Jeansove knjige. Navaja dolgo vrsto hudih jezikovnih ter smiselnih napak, a članek se ne nadaljeval še v prihodnji številki. Bilo je res potrebno, da se je pri nas končno našel mož, ki je zapisal odlično besedo o slovenskih prevodih, zadnje čase tako številnih, a tudi pogosto vprav škandalozno površnih. »Proteus« objavlja med daljšimi članki razpravo o kamnu lehnjaku (M. Zalokar), dr. E. Pajničev članek »Smokve in njihovo sorodstvo« in posebno zanimiv prispevek iz prazgodovine cest ing. C. Pirca.

— Turki kupujejo naše konje za svojo vojsko. V Podravini se mude zastopniki turškega vojnega ministrstva. V Podravini, Medimurju in Slavoniji nameravajo kupiti za turško topništvo 1000 konj. Plaćujejo jih po 4.500 do 7.000 din.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, nestanovitno vreme. Včeraj je deževalo skoraj po vseh krajih naše države. Najvišja temperatura je znašala v Kumboru 18, v Dubrovniku 14, v Splitu 13, na Rabu 11, v Sarajevu in Visu 10, v Mariboru 9, v Beogradu 8, v Ljubljani 5,4, v Zagrebu 5. Davi je kazal barometer v Ljubljani 751,2, temperatura je znašala 17.

— Ljubljanska bolnica je sprejela od včeraj do danes celo vrsto ranjencev. Ivan Zavrl, tovarniški delavec, 20 let star, iz Kranja, je padel s kolesa, ko se je vračal z dela, ter se tako močno ranil, da ga morali prepejati v bolnico. Franc Debevec, 67letni poljski dninar iz Velike stare vasi pri Grosupljem se je moral zateči v bolnico, ker ga je obgrzel pes po obeh rokah. — 30letnemu gozdnemu delavcu Martinu Brunčku iz Laz pri Litiji je padel hlood na levo nogo in mu jo zlomil. Cirila Martinca 16letnega sina banovinskega cestarja iz Stran pri Kamniku, je nekdo ustrelil s puško v nogo. Miho Smida, 30letnega gozdnega delavca iz Mojstrane, je napadel neki Košir in ga obdelal z nožem po roki in plečih.

— S špiritom se je polila in zažgala. Na strašen način si je končala včeraj v Suhotici življenje Marija Salaj. Zadržana leta je bila živčno bolna in predzadnja nedeljo se je hotela obesiti, pa so ji v zadnjem hipu samomor preprečili. Včera popoldne, ko je ostala sama doma, se je polila s špiritom in zažgala. Ko je prišel njen sin domov, je našel nesrečno mater vso opečeno. Bila je že mrtva.

— Nesreča na morju. Blizu svetilnika Tri sestre pri Dugem otoku se je pripetila težka nesreča. Na morju je divjal vihar in valovi so prevrtili ribiško ladjo. Ladja se je potopila. Na nji je bilo pet ribičev, dva sta se rešila, trije so pa utonili.

— Zagoneten zločin. Subotiško državno tožilstvo je bilo včeraj brzojavno obvešče-

TRIUMFALEN USPEH! TAKO KRASNEGA FILMA LJUBLJANA SE NI VIDEALA!

Katje Dolgorukove
KINO UNION
Tel. 22-21Vse predstave razprodane!
Hitite, čas predvajanja tega
filmskega umotvora je omejen
na zelo kratko dobo par dni!Kino Natica
PREDSTAVE ob 16 19 21DANES
premijera
francoskega
velefimano, da so našli v Sekiču mrtvo posestnico
Ano Rajner. Orožniki so ugotovili, da je
bila ubila, ni pa še znano, ali gre za ro-
parski umor ali za osvečo.

Iz Ljubljane

—lj Težak gnetni položaj mestnih uslužbencev. Včerajšnji prošnji nižjih mestnih uslužbencev na naslov ljubljanske mestne uprave se pridružujejo tudi ostali mestni uslužbeni-maturanti, katerih položaj je že prav nevzdržen. So tudi primeri, ko je maturant že osmo leto v službi mestne občine še vedno v svojstvu dnevnikaarja z mesečno plačo din 1200.—, s katero mora vzdrževati 3-člansko družino, neki drugi maturant v prvem letu službe pa ima din 1800. Vse prošnje so bile dosedaj brezuspešne. Zato prosimo tudi mi za zvišanje prejemkov ter za pragmatično namestitev ter štetje vseh dosedaj odsluženih let v napredovanje in pokojnino. Prosimo gospoda predsednika, da v tem pogledu končno napravi red. — Vsi prizadejni mestni uslužbeni-maturanti.

— »Indijski nagrobni spomenik«. Da bi cenjenim gostom kar najbolje postregel, se je kinu Moste posrečilo z velikimi stroški dobiti za en dan — to je za danes, torek — obala znanega veličastnega filma: prvi »Ešnapurski tiger« in drugi del »Indijski nagrobni spomenik«, ki bo sta tekla na eni sami predstavi. Uprava kina Moste pripominja, da se bo prvi del tega filma predvajal danes nepreklicno zadnjikrat. Od jutri dalje bo tekel drugi del: »Indijski nagrobni spomenik« ter veličastna francoska umetnina »Tamara« iz ruskega življenja. Predstave so dnevno ob 20. uri.

—lj O spopadu na Tihem oceanu bo predaval g. univ. prof. dr. Andrej Štampar iz Zagreba v petek 31. t.m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice pod okriljem Jadranske straže. Predaval bo o zgodovini dosedanjih konfliktov in o ozadju sedanjega kitajsko-japonskega spopada. Predavatelj je živel dolgo na Kitajskem kot član higijenske komisije kitajske vlade in je zbral mnogo zanimivega gradiva. Predavanje bo spremljalo več skoptičnih slik. Opozorjamo vse članstvo Jadranske straže in vse ljubitelje zanimivih predavanj na to aktualno predavanje.

—lj Prešeren včeraj s predavanjem g. dr. Antona Slodnjaka in recitacijami g. režiserja Cirila Debeveca bo nocoj ob 20. v dvorani Trgovskega doma (Gregorčičeva ul. poleg Trgovske akademije). Slaviščno društvo vladno vabi na to prireditel. Vstopnine ni.

— Nad četrt milijona dinarjev za službene obleke mestnih uslužiteljev, trošarin-skih paznikov in poklicnih gasilcev izda mestna občina ljubljanska vsako leto, vendar pa v tej vsoti še niso stroški za obleke mestnih delavcev pri cestnem nadzorstvu ter pri raznih podjetjih. Mestno poglavarstvo je v sobotnem »Službenem listu« razpisalo dobavo službenih oblek. Blago za vse obleke bo veljalo okrog 170.000 din, krojaško delo pa okrog 35.000 din, posebej pa se izdelava službenih čepic okrog 12.000 din, a za same čevlje bo mestna občina morala plačati okrog 35.000 din.

—lj Pedagoški tečaj za starše v Spodnji Šiški. Drevi bo predaval g. Kobilica Rudolf o temi vzgojne ovire in napake sedanjega časa. Predavanje se bo vršilo ob osmih zvečer v prostorih ljudske šole v Spodnji Šiški. Vstopnine ni.

—lj Verdi: Requiem. V četrtek bo prvič v našem koncertnem življenju, da pride v Ljubljano koncertirat celotni korpus, ki je potreben za izvedbo največje glasbene umetnine. Ta dan pridejo v Ljubljano gostje iz Turina. 173 oseb, ki bodo izvajali zvečer ob 20. uri v veliki Unionski

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekluci. Izjave beseda Din 1.—
davek posebej.
a pismene odgovore glede malib oglasov je treba priložiti
znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

Sveže najfinišje
norveško

ribje olje

iz lekarne
dr. G. PICCOLIJA
v Ljubljani
se priporoča bledim in
slabotnim osebam

50 PAR ENLANJE

zburiranje, vezenje zaves, pe-
rila, monogramov, gumbic.
Velika zaloga perja po 1.—
din. — Ljubljana, Gosposvetska
cesta 12.

KLISEJE

ENO IN
VEČBARVNE

Jugografika
SV. PETRA NASIP ST. 27

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

GOSPODINE!
Za medene potice je edino le
pristni ajdov med najboljši. —
Dobite ga v »MEDARNI«, —
Ljubljana, židovska ul. 6. 24.T.

AKO PRODAJAS, RUPUJEŠ

OGLASUJ

V MALI OGLASNIK

„SLOV. NARODA“

NAJČENEJŠI IZDATER

Ključavničarska delavnica
v Črni pri Prevaljah — brez
konkurence. Orodje (tudi va-
rinski aparat) prodam, delavnico
in stanovanje dam v najem. —
Ponudbe Voukanu Antonu —
Črna. 1038

MIZARJI, POZOR!

Prodam stenski verižni reskal-
ni stroj z novimi verigami in
aparatom za brušenje. Kom-
pletno za 3.600 din. Kamnik,
Perovo 52. 1048

POSEST

Beseda 50 par. davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

LEPO POSESTVO

31 oraloj zemlje in z vsem
kmetičkim orodjem prodam za
42.000 din. Lovrenc Jeretina —
Lukave, p. Rimske toplice. 1036

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

DAMSKI FRIZER

star 25 let, verziran samo za
ženske posel, išče namestitev v
boljšem salonu za takojšen na-
stop. Ponudbe poslati na: Jero-
snovič življenj, savez brljaja,
Zagreb. 1037

Predstave ob 16., 19. in 21. uri!

Katje Dolgorukove
KINO UNION
Tel. 22-21Vse predstave razprodane!
Hitite, čas predvajanja tega
filmskega umotvora je omejen
na zelo kratko dobo par dni!Kino Natica
PREDSTAVE ob 16 19 21DANES
premijera
francoskega
velefimano, da so našli v Sekiču mrtvo posestnico
Ano Rajner. Orožniki so ugotovili, da je
bila ubila, ni pa še znano, ali gre za ro-
parski umor ali za osvečo.

Iz Ljubljane

—lj Težak gnetni položaj mestnih uslužbencev. Včerajšnji prošnji nižjih mestnih uslužbencev na naslov ljubljanske mestne uprave se pridružujejo tudi ostali mestni uslužbeni-maturanti, katerih položaj je že prav nevzdržen. So tudi primeri, ko je maturant že osmo leto v službi mestne občine še vedno v svojstvu dnevnikaarja z mesečno plačo din 1200.—, s katero mora vzdrževati 3-člansko družino, neki drugi maturant v prvem letu službe pa ima din 1800. Vse prošnje so bile dosedaj brezuspešne. Zato prosimo tudi mi za zvišanje prejemkov ter za pragmatično namestitev ter štetje vseh dosedaj odsluženih let v napredovanje in pokojnino. Prosimo gospoda predsednika, da v tem pogledu končno napravi red. — Vsi prizadejni mestni uslužbeni-maturanti.

— »Indijski nagrobni spomenik«. Da bi cenjenim gostom kar najbolje postregel, se je kinu Moste posrečilo z velikimi stroški dobiti za en dan — to je za danes, torek — obala znanega veličastnega filma: prvi »Ešnapurski tiger« in drugi del »Indijski nagrobni spomenik«, ki bo sta tekla na eni sami predstavi. Uprava kina Moste pripominja, da se bo prvi del tega filma predvajal danes nepreklicno zadnjikrat. Od jutri dalje bo tekel drugi del: »Indijski nagrobni spomenik« ter veličastna francoska umetnina »Tamara« iz ruskega življenja. Predstave so dnevno ob 20. uri.

—lj O spopadu na Tihem oceanu bo predaval g. univ. prof. dr. Andrej Štampar iz Zagreba v petek 31. t.m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice pod okriljem Jadranske straže. Predaval bo o zgodovini dosedanjih konfliktov in o ozadju sedanjega kitajsko-japonskega spopada. Predavatelj je živel dolgo na Kitajskem kot član higijenske komisije kitajske vlade in je zbral mnogo zanimivega gradiva. Predavanje bo spremljalo več skoptičnih slik. Opozorjamo vse članstvo Jadranske straže in vse ljubitelje zanimivih predavanj na to aktualno predavanje.

—lj Prešeren včeraj s predavanjem g. dr. Antona Slodnjaka in recitacijami g. režiserja Cirila Debeveca bo nocoj ob 20. v dvorani Trgovskega doma (Gregorčičeva ul. poleg Trgovske akademije). Slaviščno društvo vladno vabi na to prireditel. Vstopnine ni.

— Nad četrt milijona dinarjev za službene obleke mestnih uslužiteljev, trošarin-skih paznikov in poklicnih gasilcev izda mestna občina ljubljanska vsako leto, vendar pa v tej vsoti še niso stroški za obleke mestnih delavcev pri cestnem nadzorstvu ter pri raznih podjetjih. Mestno poglavarstvo je v sobotnem »Službenem listu« razpisalo dobavo službenih oblek. Blago za vse obleke bo veljalo okrog 170.000 din, krojaško delo pa okrog 35.000 din, posebej pa se izdelava službenih čepic okrog 12.000 din, a za same čevlje bo mestna občina morala plačati okrog 35.000 din.

—lj Pedagoški tečaj za starše v Spodnji Šiški. Drevi bo predaval g. Kobilica Rudolf o temi vzgojne ovire in napake sedanjega časa. Predavanje se bo vršilo ob osmih zvečer v prostorih ljudske šole v Spodnji Šiški. Vstopnine ni.

—lj Verdi: Requiem. V četrtek bo prvič v našem koncertnem življenju, da pride v Ljubljano koncertirat celotni korpus, ki je potreben za izvedbo največje glasbene umetnine. Ta dan pridejo v Ljubljano gostje iz Turina. 173 oseb, ki bodo izvajali zvečer ob 20. uri v veliki Unionski

Nekronana carica

Boj med Intelligence-Service
in francosko protišpijonažo.
Vivian Romance
E. v. Stroheim, R. Duchesne

GIBRALTAR

KINO SLOGA, 27-30
ob 16., 19. in 21. uriFANTOM TRUBADUR
ALICE FAYE, JACK HALEY,Zabaven
glasbeni in
pevski film

Volk in Prešeren obsojena

Ljubljana, 28. marca
Včeraj se je nadaljevala dne 15. t.m. prekinjena razprava proti zidarju Luki Volku iz Moš in proti vrtnarju Josipu Prešernu iz Smednika, ki sta bila obtožena krivega pričevanja v tako zvanem senčur-skem procesu pred sedmimi leti. Volk in Prešeren sta bila priči, ki sta izpovedali pred sodiščem za zaščito države v Beogradu, da je poslanec Janez Brodar dne 22. maja 1. 1932 ob priliki demonstracij in streljanju v Senčurju izrekel protidržavne in protidinstične besede. Zaradi tega in zaradi svojih izjav ob priliki shoda v Hraslju nekaj dni pred senčurskimi dogodki je bil Janez Brodar obsojen na pol-druugo leto in je kazen v glavnjači in v Mitrovici prestal.

Državni tožilec Julij Fellahar je zbral proti obtožencema ogromno gradivo in razmeroma velikansko število prič. Skoro iz vsakega spisa tako zvanega senčurskega akta je obtožnica predlagala čitanje odstavkov, ki se tičejo, posredno ali neposredno pričevanja obeh obtožencev. Senčurski akt sam je ogromen, saj je preiskava trajala nad osem mesecev in je bilo zaslišanih nad sto prič. Na sredo je državni tožilec umaknil med razpravo, ki je trajala od 8.30 do 22. ure, več predlogov, pa tudi branilec ex offio obeh obtožencev dr. Jelenc se ni protivil čitanju spisov, ki so služili samo v ilustracijo glavnega dokaznega gradiva. Senat, ki mu je bil predsednik s. o. s. Rajko Lederhas s sodnikom okrožnega sodišča Ivanom Brelihom in dr. Leom Pompetom, je pa tudi zavrnil številne nove predloge državnega tožila in branilca. Če bi bili vsi predlogi sprejeti, bi razprava trajala najmanj še tri dni.

Dopolndne je senat zaslišal 11 prič. Večina je izpovedala, da ni slišala iz ust Janeza Brodarja inkriminiranih besed in da bi jih morala slišati, če bi jih bil izgovoril. Sodišče se je omejilo na raziskovanje dogodkov v tistih trenutkih, ko so orožniki začeli streljati na množico, ki je orožnike napadla s kamenjem in poleni, oziroma na trenutke po streljanju, kajti Volk in Prešeren sta trdila, da je Brodar takoj po streljanju zavpil: Dol z državo, dol s kraljem, če ne bomo dosegli z besedo, bomo pa z orožjem!

Nekatere zaslišane priče so pač izpovedale, da so se čuli tudi protidržavni in protidinstični kliči, a nobena priča ni mogla izjaviti, da je take besede izgovoril baž Brodar. Tako sta ostala Volk in Prešeren osamljena, vrhu vsega pa je Brodar kot priča prisegel, da inkriminiranih besed ni izgovoril.

Državni tožilec Julij Fellahar je v enournem govoru dokazoval, da Brodar ni mogel izreči inkriminiranih besed. Svojo obtožbo je utemeljil predvsem na to, da

zunanje postaje vedo, da je turinska postaja ena najboljših v Italiji, pa tudi daleč naokrog. Tako bomo imeli v četrtek 30. t.m. ob 20 uri v veliki Filharmonični dvorani prvovrstno izvedbo Verdijevega Requiem. Prodaja vstopnic v knjigarni Gl. Matice. Prav tam se dobi tudi celotni tekst in razlaga Requiem.

Branilec dr. Jelenc je poudaril, da gre v tem primeru za izrazito političen proces in da je zaradi tega njegova in naloga sodnikov izredno težka in odgovorna. Dogodki so se vršili pred sedmimi leti. Pričam, ki so danes vse vedele in celo več kakor pred sedmimi leti, ni verjeti. Obtožnica imata proti sebi sto prič, katere so po nekakšnem kolektivnem prepričanju s korajžo po sedmih letih izključile možnost, da bi Brodar izrekel tiste besede, ki sta jih obtožnica slišala. Dva odlična preiskovalna sodnika sta pred sedmimi leti zaslišala Volka in Prešerna, gotovo sta tedaj vestno zasliševala sedanja obtoženca in njuno pričevanje vzela resno. Prešeren je res pretepač, toda pretepači navadno niso tudi krivoprisežniki. Kdo ve, ali so priče, ki so

Bernard Shaw in filmska industrija

Na eni strani prezira Hollywood in rolni nanj, na drugi se pa veseli mastnih honorarjev, ki mu jih prinašajo njegova za film posneta dela

Bernard Shaw sodeluje pri zvočnem filmu

Življenjepis skoraj 83letnega G. B. Shaw bo obsegalo posebno in zelo obsežno poglavje o njegovem odnosu do filma. Shawovim izjavam o filmu, zlasti pa o Hollywoodu, se že 20 let rogaajo tudi prizadeži, čeprav Shaw nikoli ni štedil s strupenimi opazkami o vsem, kar je v zvezi s filmom. Ko se je pred mnogimi leti mudil v Londonu hollywoodski filmski magnat S. Goldwyn, bil zelo rad sklenil s Shawom pogodbo glede predelave nekaterih njegovih gledaliških iger za film. Shaw ga je sicer sprejel, odgovoril je pa zelo osorno in kratko na ponudbo filmskega magnata, čeprav je Goldwyn navdušeno govoril o njegovih genialnih delih. Tu gre za veliko zmotno, — je dejal Shaw, — vi neprestano govorite o umetnosti, jaz pa o kupčiji. In Goldwyn se je vrnil v Hollywood, ne da bi bil dobil dovoljenje predelati Shawova dela za film.

Kmalu potem se je Shaw zaklel, da Hollywood ne sme porabiti za film nobene njegove gledališke dela. Toda ne bi bil Shaw, če bi bil držal svojo prísogo. Že pred petimi leti je dovolil nemški filmski družbi Ufa predelati za film njegovo

delo »Pygmalion«. Pred pičlimi dvema letoma se je oglašil v Londonu pri Shawu Madžar Gabriel Pascal. Bil je sprejet in kar naravnost je povedal Shawu, da bi rad predelal za film njegovo igrano »Pygmalion«. Naravnost ga je tudi vprašal, koliko zahteva za to pravico. Pascal, ki je bil takrat povsem neznan pomožni režiser v Budimpešti, na Dunaju in v Berlinu, je gotovo vedel za vsebino Shawovega razgovora z Goldwynom. Zato je udaril na pravo struno, kajti Shaw je takoj odgovoril na njegovo vprašanje z vprašanjem: Koliko imate denarja?

Zdelo se je, da je Pascal samo čakal na to vprašanje. Potegnil je iz žepa bankovec za 10 šlingov, rekoč: — Razen voznega listka in za teden dni plačane sobe v hotelu imam samo še tole. Toda če mi dovolite predelati vašo igrano »Pygmalion« za film, vam preskrbim v enem tednu toliko denarja, kolikor hočete. Stari Shaw je bil baje prvič v svojem življenju presenečen. Pascal mu je bil všeč samo zato, ker je prišel k njemu z 10 šilingi kupit pravico filmati »Pygmalion«. In ko ga je Shaw spoznal, je privolil. Vse drugo je šlo kar

samo po sebi. Gabriel Pascal se je takoj napotil v Hollywood, kjer je s pomočjo mecenov, ki so se zanj kar trgali, ustanovil lastno filmsko družbo in izdelal film »Pygmalion«.

Ta film je tekel proti koncu lanskega leta v New Yorku. Dosegel je tako ogromen uspeh, da je ameriška filmska akademija »Academy of Motion Picture Arts« priznala Shawovo prvo nagrado za najboljši filmski scenarij »Pygmalion«. V Shawu je zopet vse vzklopelo, ko je prejel to laskevsko priznanje, združeno s častno nagrado. Dovolil je bil sicer nekemu neznanemu Pascalu, ki je bil porabil svoj zadnji denar, da je prišel k njemu v London filmati njegove gledališke igrane. Toda da bi ga zato pohvalil Hollywood, ki ga zaničuje in prezira, to je bilo že od sil. V Hollywoodu me imajo za 24 letnega pisatelja scenarijev, ki se mu je posrečilo napisati privlačen scenarij, se je jezil, ko so mu sporečili, da je bil odlikovan. Še tega bi bilo treba, da bi se Hollywood v svoji omejenosti obrnil na Shakespeara ter zaprosil tudi njega za dovoljenje filmati njegove gledališke igrane.

Shawovo preziranje Hollywooda je ostalo neizpremenjeno, čeprav dobiva visoke honorarje iz svetovnega uspeha filma »Pygmalion«. Njegov ponos mu ne dovoljuje molčati kaj, kar bi utegnilo škodovati njegovi slavi. Ameriška akademija je priznala istočasno tudi dvema hollywoodskima scenariistoma, ki sta predelala Shawovo igrano za film, dve poseben nagrad za izredno napetost in posrečeno idejo. To je pa še bolj razjezilo Shawa. — Ta dva gospoda nimata nič skupnega z mojim »Pygmalionom«. Vsa duhovita mesta filma izvirajo od mene — je izjavil Shaw v pogovoru z novinarji. Tako nato se je pa oglašil eden izmed scenariistov, češ, da je dovilj v filmu, ki se mu očistvo najbolj smeje, njegov, ne pa Shawov.

Okrog Shawa se je torej zopet enkrat dvignil mnogo vika in krka. Nobenega dvoma ni, da njegova jeza in ogorčenje mnogo pripomogla, da bo slava filma »Pygmalion« še večja. Shaw je bil vedno svoj najboljši manager in reklamni šef. Na eni strani se vedno javno pošila vso filmsko industrijo k vragu, na drugi strani je pa že dovolil filmski industriji, da bo predelala za film njegovega »Cezarja in Kleopatru«. Seveda bo tudi pri tem zaslužil težke stotisočake. Po Shawovih žilah se pač pretaka kri tistega naroda, ki ne pozna nobene sentimentalnosti, nobenih idealov, pač pa zna vnovčiti vse.

tvrdi iz Napoleonovih časov. Pokazala je namreč, da je ostala telefija pečenka užitna, čeprav je stara 115 let.

Letalske bombe

Oblika letalske bombe je skrbno izračunana, da ima čim manjši odpor v zraku in da pade na zemljo s čim večjo hitrostjo. Letalske bombe tehtajo do 1.800 kg in navadno so napolnjene s tritolitom. En kilogram tega razstreliva ima v sebi skrito delovno energijo okrog 700.000 kgm, kar pomeni, da zadostuje ta energija, da požene 1.000 kg težak predmet 700 m visoko, ali pa 10.000 kg, torej vagon premoaga — 70 m visoko. Pri bližnjo 50% teže letalske bombe zavzema kovinasti obod in mehanizem, drugo pa odpade na razstrelivo.

Bombe, s katerimi bombardirajo mesta, ne eksplodirajo takoj, ko padejo na zemljo. Te bombe imajo vžigalnik postavljen tako, da eksplodira bomba eno desetinko do eno dvajsetinko sekunde pozneje. Bomba se najprej zarije v zemljo in eksplodira spodaj, kar ima mnogo večji učinek. Če torej zadene hišo ne eksplodira na strehi, temveč prebije vsa nadstropja, se zarije globoko v klet in šele potem eksplodira, da poruši tako vso hišo. Zato nam nič ne pomaga, če se skrijemo v klet. Pred letalskimi bombami se lahko zavaruemo, če imamo najmanj meter debel betonski strop nad seboj, ki ga bomba ne prebije. Bomba pade na zemljo s hitrostjo 350 m v sekundi.

Pampaninijeva kot madame Butterfly

Svetovno znana umetnica naših denarnikov ni pritegnila — Kulturno občinstvo pa ji je prirejalo najtoplejše ovacije

Ljubljana, 28. marca

Italijanska pevka Rosetta Pampanini, evropski priznana pevka umetnica, ki gostuje po največjih opernih odrih in se je na povratku v domovino iz daljnega severnega Osla ustavila za en večer v naši južni Ljubljani, nam je predstojni s svojimi zapestji in podano Cho-Cho-Sano, zvanjo Madame Butterfly, predstavila krasen vzorec italijanske pevke in igralske kulture v njeni največji dovršenosti in zrelosti.

Njen glasovni zaklad je blesteč in ogromen, obseg imponujoč, enakoprodoren in vzgledno izenačen v vseh legah, tehnično izbrusen, prožen in neomajno postavljen tako, da vsak ton sedi brez kolebanja, čudovito izrazen in nasičen čustvenosti. Izredno dramatičnost svojega stilno doganjanega petja dviga umetnico mestoma do viška na način, ki je prinesel marsikaj novega tudi čisto individualno močnega, dasi v bistvu klasično objektivnega.

Tudi v igri nam je podala mnogo svojega: osebnost v 1. dej. in otroško naivnost deklice 15 letne Japonke, je razložila od osebnosti v 2. in 3. dej., ki kaže po preteku treh let zrelo ženo in mater, trdno zaupajočo, končno obupano in zadnjo žrtve sprejemajočo. V splošnem je njena igra silno živahna in bogata detailov, nemirna in napeta, da doseže zares močne učinke.

Tako smo gledali kreacijo, ki je bila naravnost tipičen šolski primer italijanske sodobne operne umetnosti v pevskem in igralskem pogledu, še posebej vzgleden z idealnim izgovorom krasne materiščine,

zvonke in muzikalne po svoji klasični naturi.

Publika je sprejela in odlikovala slavno umetnico ves večer s prav toplimi aplavzi, ji poklonila šopek rdečih nageljnov z našo trobojnico in prirejala po zaključku predstave nenahne, viharne ovacije.

Tudi naši solisti, Francel, Kogejeva, Janko, Dolničar, Rus in Lupša, so se odlikovali ter sta bila zbor in orkester pod taktirko dirigenta štrifota prav dobra. Pinkertona bi si kot ameriškega mornariškega častnika želel v kretanjah in nastopanju elegantnejšega, zadržanega, manj demokratskega od japonskega zvodnika, a do svoje dame galantnejšega. Skratka, Pinkerton in gorenski fant. Režija pa naj bi tudi zbor v igri poživila, individualizirala sodelovanje vsakega posameznika, da ne bi tvoril izvečine negibne, toge mase. Sploh bi bilo že končno treba ženski in še bolj moški zbor vzeti energično v šolo glede mehke in prožnosti in kretanju, da se neha mrtvi dvored.

Dekorativno je predstava zopet pridobila z novim mostom in portalom v 1. dej., z okvirom nad rampo in s pohištvom v 2. dej.

Gledališče je bilo skoro polno. Le na galeriji in v prvih vrstah parterja je ostalo preveč praznih sedežev. Zvesti galerijci pač niso mogli priti (26. v mesecu!), nad parternimi prvovrstniki in najdebelejšimi mošnjakarji pa do mende res treba napraviti križ. Če jih niti italijanska, svetovno slavna primadona več ne zamika, kakšno senzacijo pa naj jim ponudi operna uprava? Morda Jožefino Bacerko?!

Fr. G.

Mladinska akademija Sokola Ljubljana III

Občinstva je bilo na akademiji toliko, da je napolnilo prostrano telovadnico do kraja

Ljubljana, 28. marca

Naše marljivo Sokolsko društvo Ljubljana III, ki uspešno deluje v severnem delu našega mesta za procvit in razmah Tyrševe ideje, je priredilo na praznik 25. t. m. ob 20. v telovadnici ljudske šole telovadno akademijo, ki jo lahko pristejamo med najlepše prireditve te vrste v zadnjih letih. Vabilo naše mladine se je odzvalo občinstvo v tako velikem številu, da je bila obširna telovadnica napolnjena do kraja. Posebno razveseljivo je bilo, da so v velikem številu posetili akademijo starši naše mladine, ki so se na lastne oči prepričali, kako se vzgaja njihova deca v sokolski telovadnici. Pred pričetkom akademije se je zbrala na okrašenem odru mladina in zanosno zapela državno himno, ki jo so vsi stoji poslušali. Pred mladino in občinstvo je stopil starosta br. Stanko Deu, ki je najprej pozdravil občinstvo in mladino, potem pa podaril pomen mladinske akademije, ki naj pokaže javnosti uspehe vztrajnega dela v sokolski telovadnici. Roditelji naj se sami pripravijo, kako se vzgaja njihova deca v pravem jugoslovanskem in sokolskem duhu. Posebno v teh težkih časih je potrebno, da se čim bolj okenemo sokolske ideje in da razplamtimo slovansko narodno zavest. Pred vsem pa je naša dolžnost, da si ohranimo z žrtvami priborjeno svobodo, saj pravi Tyrš, težko si je svobodo priboriti, še težje pa jo je ohraniti. Svoj govor je zaključil s pozdravom najvišjemu Sokolu Nj. Vel. kralju Petru II., med viharimi ovacijami občinstva, mladina pa je potem zapela »Le naprej brez miru...«, ki se ji je pridružil tudi ostalo občinstvo.

Sedilo je 11 lepih telovadnih točk. Najprej je deveterica moške dece skladno in strumno izvedla proste vaje, za njo pa je ženska deca v okusnih rdečih oblekah opravila najraje, ki je občinstvu izredno ugajala. Šestorica moškega naraščaja je odlično izvedla proste vaje, potem pa je mo-

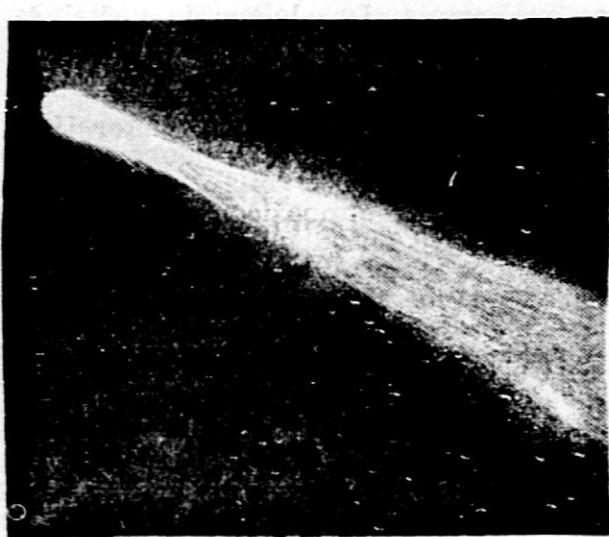
ška deca izvajala razne preskoke čez konja in zadivila gledalce s svojimi krasnimi premeti, plovnicami skoki itd. Viharno odobravanje je bilo nagrada vrlim dečkom. Mornarski ples naraščajnic je ugajal, vendar bi pri večji pazljivosti telovadec dosegel še večji uspeh. Nad vse posrečena je bila telovadna skladba »Kozarček«, ki jo je ženska deca izvedla skoro brezhibno in so jo morale deklice ob viharnem pritrujevanju gledalcev ponoviti. Na bradlji je nastopilo 10 naraščajnikov, ki so za svoje izbrano izvedeno vaje želi zasluženo pohvalo in odobravanje. Prav tako so ugajale igre dečkov, kjer se je občinstvo od srca smejala in zabavalo. Izvajali so Lavrentičeve igre, ki so za dečo nad vse primerne in zabavne. Naj bi bile te igre stalno na sporedu naših akademij in letnih nastopov. Deklice so zatem ljubko opravile vaje z lok: po napetu naših narodnih pesmi in žele navdušeno pohvalo. Moški naraščaj je prav dobro in strumno opravil simbolične vaje po taktih koračnice, nakar so akademijo zaključile naraščajnice (8) z ritmičnimi vajami »Borba in zmaga«. Izvedba je bila na višku, za kar so zaslužile naraščajnice vso pohvalo.

Ob zaključku akademije se je zbrala mladina snet na odru, kjer je z jugoslovanske, zastavo napravila krasno alegorično skupino, ki je simbolično prikazala poklonitev sokolske mladine — slovanski ideji. Občinstvo je priredilo mladini navdušene ovacije. Da je dosegla akademija tako lep uspeh, zaslužita vse priznanje načelnik br. Janez Trošt in načelnica sestra Mara Furaničeva, prav tako pa tudi celoten vaditeljski zbor, ki se v polni meri zaveda svojih sokolskih dolžnosti. Marljivemu Sokolu Ljubljana III naše iskrene čestitke. Po tej poti krepko naprej!

Čitajte „Slovenski Narod“!

Prvi kometi v letošnjem letu

V treh mesecih odkriti že trije — Eden je že znani Pons-Winneckov, dva sta pa še neznana

Po lanskem, na kometih zelo slabem letu, pričakuje letošnje zvezdoslovci več nebesnih teles. Letos se namreč pojavi nekaj kometov, razen tega pa lahko računamo z večjim številom na novo odkritih kometov. V prvih treh mesecih so opazili zvezdoslovci na nebu že tri komete in vsi trije so se videli na nebu in sicer dva na severni, eden pa na južni poluti. Prvi letošnji komet se je pojavil že v januarju. Opazil ga je 17. januarja zvezdoslovec Cosik, tri dni pozneje pa ameriški zvezdoslovec amater Peltier, ki se ukvarja zgolj z iskanjem kometov na nebu. Ta komet, nazvan Cosik-Peltierov, je dobil zvezdoslovsko oznako »1939a« kot prvi komet letošnjega leta. Takrat je bil v sozvezdju Pegaza in viden samo z večjimi daljnogledi. Polagoma je prešel v sozvezdje južnega nebesklopa. Zdaj ga lahko opazujemo samo zvezdoslovci na južni poluti, ker je v južnem sozvezdju Fornax.

Druga dva kometi so opazili v marcu. Najprej se je pojavil na nebu zopet neznan komet, ki ga je odkril finski astronom Väisälä kot nebesno telo, še manjšo od Cosik-Peltierovega kometi. Ta komet je bil v sozvezdju Leva in viden se je kot megleno telesce z jasnejšim jedrom. Zaenkrat je brez repa. Rep ali coma nastane pri kometu šele, kadar pride komet v bližino sonca. Prvič so opazovali ta komet 14. marca. Tri dni pozneje se je posrečilo ameriškim astronomom opaziti v sozvezdju Vodnarja prvi komet, ki so ga letos pričakovali. To je znani Pons-Winneckov komet. Ko so ga opazili, je bil majhen, saj je dosegel komaj 17. zvezdno velikost. To pomeni, da se je viden samo z največjimi daljnogledi. To je komet s kratko dobo poti, samo 6 let. Zadnjič so ga opazovali leta 1933. Zanimiv je bolj zgodovinski. Leta 1908 se je namreč preljal na dvoje. Takl razpadl kometov so bili znani prej samo pri enem, pri slovečem Bielovem kometu, ki je razpadel leta 1845. Ta komet je pa povsem izginil našim očem. Po razpadu sta se oddaljila oba dela na več milijonov kilometrov drug od drugega in ob prihodnjem pričakovanju povračka se je pojavil samo dež meteorjev, ostankov Bielovega kometi. Tudi Pons-Winneckov komet ima svoj roj meteorjev, od njega odtrgnjeni delce. To so Pons-Winneckide ali Eta Urside, ki jih pričakujejo letošnje zvezdoslovci v večjem številu.

Pons-Winneckov komet je pa presenetil zvezdoslovce tudi drugače, kakor prej Bielov komet. Izgubil se je namreč en del prvočnega kometi in sicer v času, ko je bil v bližini zemlje. Zato je pa naša zemlja letel velik meteorit, ki je padel v obliki ogromnega meteorita v sibirsko tajgo. Ni drugega pojasnila, kakor da je bil ta me-

teorit, ki je padel na tla 1908 in uničil daleč naokrog vse rastlinstvo, del Pons-Winneckovega kometi. Preostali del pa še kroži naprej po prvotni poti.

Po računih zvezdoslovcev bi se moral pojaviti v juliju blizu sonca. Zato so zvezdoslovci poskušali najti ta komet na nebu, kjer bi se moral po njihovih računih pojaviti zdaj. In res se je posrečilo najti ga razmeroma kmalu. Verjetno je, da bi ga brez napovedi še ne bili odkrili. V koliko so računji točni, se bo pokazalo šele prihodnje dni.

115 let stara pečenka

Splošno prevladuje naziranje, da so mešne konzerve pridobile našega stoletja. Da pa to ni res, dokazuje lepa telefija pečenka, pripravljena pod steklom v londonskem muzeju »Royal United Service Institution«. Ta pečenka je namreč stara 115 let. Pred tolikimi leti so jo spravili v konzervno škatlico, na kateri je bil napis »Opirati s pomočjo kladiva in dle-tac«. Zgodovina te konzerve je res zanimiva. Konzerva s telefijo pečenko je »padla k proviantu ekspedicije na severni tečaj, ki jo je organiziral leta 1824 William Parry. Z ekspedicijo je prišla iz polarnih krajev tudi nazaj. Raziskovalci so namreč imeli na razpolago dovolj svežih rib, da jim ni bilo treba jesti konzerv. Bivanje v polarnih krajih pečenk ni škodovalo. Ostala je skoraj tako okusna, kakor je bila pred 115 leti. To je tudi najstarejša znana konzerva na svetu.

V zgodovini je konzerviranje živl znano že ob koncu 18. stoletja. Praktično je pa konzervirala živila v Angliji šele pozneje tvrdka Donkin-Hall, ki je založila tu. di polarnega raziskovalca Parryja z mesnimi in sočnimi konzervami, 11 let pozneje je ista tvrdka dobavila konzerve angleški vojski in mornarici. Na željo strokovnjakov so zdaj najstarejšo konzervo odprli. Kemična in bakteriološka analiza je dala najboljše izpričevalo angleški

E Kirchberger

„Pot čez mrlice“

Johnski roman

Ni se mogel več mučiti, prav za prav se ni hotel več mučiti. Ze davno je bil prepričan, da bo Freund zgrabil in uničil. Zdaj je vedel, da ga mora uničiti — ne samo njega, temveč vso organizacijo, ki je bila obsidila Heleno na smrt.

Helena je po pismu sodeč slutila, da se ji bliža smrt in na to je bila pripravljena. Polkovnik Krup je bil tudi pripravljen in odločen biti ta boj do konca, čeprav bi moral sam bitko izgubiti.

Odšel je na Sušak — je sporočil naslednjega dne svojemu predstojniku.

Doktor Freund je bežal. Bežal je prvič v svojem življenju in trpko se je temu dejstvu smejal. Tako nekako se je bila zasukala zemlja okrog svoje osi. Vse življenje je preganjal ljudi v trdnem prepričanju, da jih zasači. Zdaj je bil preganjan on, ni pa verjel, da bi se v vsej Nemčiji našel človek, ki bi mogel zasačiti njega. Razen enega...

Ponarejene dokumente je bil že davno uničil — že tistega dne, ko je čital na vogalu v Münchenu, da iščejo vse policijske in orožniške postaje v Nemčiji dva zločinca, skrivajoča se pod tujimi imeni. In nad tem obvestilom sta bili dve zelo posrečeni fotografiji.

Za smešno je smatral tudi to, da on, ki je lahko rabil v svojem življenju sto in sto ponarejenih do-

kumentov, ni imel zdaj v žepu nobene legitimacije. Bežal je kakor neizkušen zločinec, ki leze kar sam v nevarnost, da ga zgrabi prvi orožnik, ki bi se zanimal za njegove dokumente. Niti potnega lista ni imel in ko se je odločil za pot na Reko preko Avstrije in Jugoslavije, je moral prekoračiti mejo ponoči in tvegati, da bi streljala po njem obmejna straža.

Na Dunaju se ni mudil dolgo. Tam je bilo preveč nevarno. Mejo je prekoratil pri Špilju in srečno je prispel do Maribora, potem se je pa odpeljal v Zagreb in na Sušak.

Sele tu je tej deželi si je oddahnil. Bilo je neverjetno, da bi ga tu v tej deželi našli.

Na Sušak je prispel ob desetih zvečer in razgledal se je po kolodvoru, čeprav je vedel, da tu ne bo zagledal nobenega znanega obraza. Do mesta je s kolodvoru nekaj minut, do pristanišča kakih šest. Krenil je proti pristanišču.

Stal je nad šumečim, nemirno valovečim morjem in zavihal si je ovrtnik dežnega plašča. Vstajala je bora. Valovi so srdito butali ob kamenito obalo. Bilo je čudno, da ga je to bučanje nemirjalo. Drobne kapljice morske vode so se prijemale njegovega obraza in močan veter mu je odnesel sportno čepico v valove.

Sedel je na betonski steber, h kateremu so privezovali z jeklenimi vrvmi parnike.

Nekdo je prišel po obali in mu posvetil v obraz. Potem je nekaj zamrmral in nadaljeval svojo pot. Bil je čuvaj.

Freund je sedel tu že dobro uro topo in brez mi-

Bora se je znova uprla v betonsko zidovje, dvignila je velik val in ga razbila prav pri njegovih nogah. Obrnil si je vodo z obraza in se stresel. Spoznal je, da tu ne more ostati do jutra, ker je bil prišel čuvaj že večkrat mimo. Nazadnje se je ustavil, kakor da hoče navezati s tujcem pogovor. Morda ga smatra za obupanca, pripravljenega na samomor.

Na drugi strani, v italijanski Opatiji so migljale električne luči in od tod se je dobro videla črta gugajočih se luč na cestno železnico nad Reko in Opatijo.

Jutri moram priti tja — je zamrmral Freund in vstal. Tesneje se je zavil v dežni plašč in krenil proti mestu. Šel je čez trg, se ozrl brez zanimanja na belo poslopje družbe Oceania in se brezbrizno ustavil pri mostu, vodečem čez Rječko na Reko. Straže so bile v svojih stražarnicah, vendar pa ni bilo mogoče priti neopaženo na drugo stran. Dospel se ni to še nikomur posrečilo in on tega ni hotel poskusiti.

Na desni strani, v strmi ulici, je bila nekakšna mornariška krčma. Zaneslo ga je tja in zadovoljno je sedel za mizo v kotu. Mornarji in pristaniški delavci so bili pijani in prepevali so — boje rečno tulili. To ga pa ni motilo. Postaven mož v mornariških, spodaj razkrijenih hlačah, mu je prinesel vina in radovedno ga je motril.

— Prenočišče bi rad dobil, — je dejal Freund nemški. Mož je bil več nemščine. Priporočil mu je gospo Avramovičev, potem je pa »uhitel k dušgostom. Freundu je narekral »šnila« glavo

čudna misel. Potreboval je potni list, da bi prišel čez mejo, kajti tu ni šlo več tako enostavno kakor na avstrijsko-jugoslovenski meji. Tu so bile ob vsej meji tako zvane »žlice«, ki se niso dale na noben način prekoračiti. Te »žlice« so bile prav za prav bodeča žica, napeljana v višino ali pa v širino nekaj metrov.

Ozrl se je po krčmi. Vedel je, da si lahko človek prav tu za nekaj dinarjev preskrbi dokumente, če jih potrebuje.

Poklical je hrusta v mornariških hlačah in mu pogledal mirno v oči.

— Dokumente potrebujem — je dejal naenkrat.

Hrust je nezadovoljno zavil nos in vprašal: — Gospod je od mednarodne policije? — Bilo je jasno, da se spozna na svoje goste.

Freund se je nasmehnil. To vprašanje se mu je zdelo v tem trenutku smešno.

— Ne, — je odgovoril, — čeprav sem bil. Zdaj bi potreboval to zase in ni se vam treba prav nič bati.

Krčmar je skomignil z rameni. Ni mu verjel. Freund je segel v žep in privlekel iz njega petdeset dinarjev. Krčmar jih je malomarno spravil in dejal: — Počakajte trenutek.

Freund je čakal. Čez nekaj minut je privlekel hrust majhnega, sključnega možička, ki je mogel biti sleparski kvartopirec ali pa ponarejalec denarja. Tihotapec ni bil, ker je imel čiste, bele roke z nežnimi prsti.